

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8CoCsp/55/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8719205071
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8719205071.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Koval'ovej v spore žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava-Staré Mesto, IČO: 35 807 598, právne zastúpený: JUDr. Katarína Hegedüšová, advokátka so sídlom ul. Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava- Karlová Ves, IČO: 42 185 190, proti žalovanej: Z. Q., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom W. G. XXXX/XX, C., právne zastúpená: JUDr. Peter Vachan, advokát so sídlom Pavla Mudroňa 1191/5, 010 01 Žilina, IČO: 42 350 026, o zaplatenie 165,98 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 19Csp/49/2019-42 zo dňa 24. júna 2020, takto jednohlasne

rozhodol:

Mení rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti tak, že žalobu o zaplatenie 165,98 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 21.12.2016 do zaplatenia zamietá.

Žalovaná má nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 165,98 EUR s 5% úrokom z omeškania ročne od 21.12.2016 do zaplatenia, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e ť a.

III. Trovy konania súd stranám n e p r i z n á v a.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil okrem iného ustanovením § 151 ods. 1, § 297 písm. b), § 219 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), § § 52 ods. 1 od. 2, ods. 3, ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5, § 517 ods. 1, ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 ods. 2, § 2 písm. a), písm. b), písm. d), § 9 ods. 1, ods. 2, § 11 ods. 1, ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“).

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 30.12.2019 domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny vo výške 165,98 eur, poplatku za expresné spracovanie úveru vo výške 100,- eur, zmluvnej pokuty vo výške 10 % z dlžných čiastok tak, ako ich v žalobe rozpísal, poplatkov za upomienky 180,- eur a žiadal priznať aj zmluvný úrok vo výške 32,29 % ročne zo súm tak, ako sa znižovali splácaním úveru a žiadal tiež úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z uvedených v žalobe súm. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 22.3.2016 uzavrel so žalovaným Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, ktorou mu poskytol úver vo výške 800,- eur. Žalovaný sa zaviazal uhradiť tiež poplatok za expresné spracovanie úveru vo výške 100,- eur. Podľa bodu 15 Všeobecných podmienok

poskytnutia úveru sa strany dohodli, že neuhradením ktorejkoľvek dohodnutej splátky riadne a včas po dobu dlhšiu ako 4 mesiace stáva sa celý dlh splatným. Vzhľadom na omeškanie žalovaného sa stal celý dlh splatným dňa 27.12.2016. V zmysle Všeobecných podmienok poskytnutia úveru sa strany dohodli, že neuhradením jednotlivých splátok v lehote ich splatnosti dohodnutej v zmluve sa spotrebiteľ zaviazal zaplatiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 10 % ročne za každú jednu omeškanú splátku a tiež sumu 30,- eur za každú zaslanú upomienku. Žalobca uplatnil aj poplatky za 6 upomienok po 30,- eur, teda 180,- eur s poukazom na Všeobecné podmienky poskytnutia spotrebiteľského úveru a tiež zmluvnú pokutu vo výške 40,- eur, ktorú si účastníci zmluvy dohodli v prípade neuhradenia úveru v dohodnutej lehote spotrebiteľom. Do podania žaloby žalovaný zaplatil z poskytnutého úveru sumu 634,02 eur.

4. Žalovanému bola doručená žaloba s prílohami, poučením a výzvou na vyjadrenie dňa 19.2.20, na čo žalovaný nereagoval. Súdu bolo doručené len plnomocenstvo na zastupovanie v konaní, udelené advokátovi, ktorému súd následne takisto zaslal žalobu s prílohami, poučením a výzvou na vyjadrenie. Túto prevzal advokát dňa 27.4.2020, avšak takisto sa k doručenej žalobe s prílohami, napriek výzve na vyjadrenie, nevyjadril.

5. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil skutkový stav, podľa ktorého zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zo všeobecných podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru, ako aj z ďalších listinných dôkazov v spise mal súd preukázané, že strany sporu uzavreli dňa 22.3.2016 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, ktorou žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 800,- eur, odplata pri poskytnutí finančných prostriedkov je uvedená v zmluve 0,- eur, zmluvný úrok 32,29 % ročne. Úrok spojený so spotrebiteľským úverom sa v zmluve uvádza vo výške 200,- eur a poplatok za expresné spracovanie úveru vo výške 100,- eur. Spolu mal teda žalovaný uhradiť celkovú čiastku vo výške 1 100,- eur v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne. Do podania žaloby zaplatil z poskytnutého úveru sumu 634,02 eur.

6. Dňa 22.3.2016 bola uzavretá formulárová zmluva o spotrebiteľskom úvere medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom. Žalovanému bol ňou poskytnutý úver 800,- eur za úrok spojený so spotrebiteľským úverom vo výške 200,- eur (bod 1 Zmluvy). Úrok bol konkretizovaný v bode 3 zmluvy vo výške 32,29 % ročne, čo v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne predstavuje teda sumu 200,- eur. RPMN je uvedená vo výške 37,53%. V zmluve je aj priemerná hodnota RPMN 21,61%. Úver mal žalovaný splatiť v 12 pravidelných mesačných splátkach tak, že prvé štyri splátky budú po 1,- eur a ďalšie po 137,- eur, splatné vždy k 22. kalendárnemu dňu v mesiaci, počnúc dňom 22.4.2016. Žalovaný zaplatil žalobcovi z predmetnej úverovej zmluvy do podania žaloby sumu 634,02 eur.

7. Súd prvej inštancie zmluvu o spotrebiteľskom úvere uzavretú medzi stranami považoval za spotrebiteľskú zmluvu s poukazom na ustanovenie § 52 Občianskeho zákonníka. Súd vyhodnotil dohodu o poplatkoch za upomienky ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Pokiaľ ide o poplatky za upomienky súd zastáva názor, že pre spotrebiteľský právny vzťah vychádzajúc aj z európskej judikatúry je typická tzv. teória skutočného plnenia, ktorá spočíva v tom, že spotrebiteľ má platiť len za skutočne dodanú službu. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku sa považuje podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmu dodávateľa (napr. rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-26/13, Arpád Kásler, Hajnalka Káslerné Raabai proti OTK Jelzalogbank Zrt, bod 58). Tento princíp je napokon zakomponovaný aj v citovanom ustanovení § 53 ods. 4 písm. v/ Občianskeho zákonníka. Navyše poplatok za upomienku nepredstavuje skutočné náklady veriteľa spojené s jej vystavením a odoslaním, čo by mohlo byť akceptovateľné, ale žalobca ich uplatňuje v absolútne neprimeranej výške a ničím nepodloženej výške 30,- eur za každú jednu upomienku, čo súd považuje za neprijateľnú výšku predstavujúcu rozpore s dobrými mravmi. Preto dohodu strán v tejto časti možno vyhodnotiť aj ako absolútne neplatnú s poukazom na § 39 a § 41 Občianskeho zákonníka. Len pre úplnosť súd prvej inštancie dodal, že navyše žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal existenciu sporných upomienok, ani jednu z nich nepredložil súdu a teda nesplnil si svoju dôkaznú povinnosť v tomto smere. Zároveň bolo potrebné predmetnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere vyhodnotiť aj v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzavretia zmluvy, t.j. v danom prípade v znení účinnom k 22.3.2016.

8. RPMN síce je uvedená v zmluve o spotrebiteľskom úvere 37,53 %, avšak možno konštatovať, že vzhľadom na výšku úroku 32,29 % ročne. a na ostatné poplatky ako poplatok za expresné spracovanie úveru 100,- eur je RPMN vypočítaná nesprávne. Navyše pri údají o RPMN sa musia uviesť všetky

predpoklady použité na jej výpočet, teda nestačí len uvedenie jej výšky. Zákonodarca jasne stanovil, že nepostačuje uvedenie len výšky RPMN, ale v zmluve je potrebné uviesť aj všetky predpoklady, ktoré boli použité pre výpočet RPMN. Je nepochybné, že v predmetnej úverovej zmluve tento údaj chýba, nie je uvedené aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN. Obligatórnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere je uvedenie predpokladov použitých pre výpočet RPMN aj podľa transponovanej smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.04.2008, a to v čl. 10 ods. 2 písm. g) cit.: „Zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza: ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané v čase uzavretia zmluvy o úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto miery;“. V zmysle § 11 ods. 1 písm. b) Zmluvy o spotrebiteľskom úvere je zmluvu potrebné považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Vzhľadom na uvedené nie je dôvodné zaviazat' žalovaného na úhradu uplatneného zmluvného úroku, poplatku za upomienky, zmluvnej pokuty.

9. Súd prvej inštancie konštatoval, že zmluva nebola bezodplatná, keďže žalovaný mal uhradiť poplatok za expresné spracovanie úveru vo výške 100,- eur, čo spolu s úrokom vo výške 200,- eur predstavovalo celkovú čiastku na zaplatenie oproti poskytnutým finančným prostriedkom vo výške 800,- eur, sumu 1 100,- eur. Uplatnená odplata za expresné spracovanie úveru, zmluvný úrok 32,29 % ročne, aj poplatok za upomienky 180,- eur, ako aj dohodnutá zmluvná pokuta 10 % ročne z dlžnej čiastky sú nároky uplatnené titulom neprijateľného zmluvného dojednaní. Dohodnutá výška odplaty, úroku, poplatku je v hrubom rozpore so spotrebiteľským právom, je neprimerane vysoká, majúca charakter úžery. Pokiaľ ide o poplatky za upomienku súd poukazuje na rozhodnutie Okresného súdu Bratislava IV vo veci sp.zn. : 16C/185/2011, ktoré rozhodnutie bolo potvrdené Krajským súdom Bratislava sp.zn. :9Co/350/2012, kde bolo konštatované, že neprijateľnosť zmluvných podmienok je aj v podmienkach, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktorému po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami spotrebiteľských úverových vzťahov). Na poplatok spojený z výzvou, alebo upomienkou na zaplatenie dlžnej čiastky nemá žalobca - banka zákonný nárok, keďže poplatok je pokrytý už v zmluvne dojednanom úroku (odplate za poskytnutý úver). Poplatky za služby spojené s administratívnou agendou predstavujú plnenia, ktoré nie sú v záujme spotrebiteľa a konanie banky- žalobcu spočívajúce v účtovaní týchto poplatkov, možno hodnotiť vo vzťahu k spotrebiteľovi ako poškodzujúce. Obdobne rozhodol aj Vrchný krajský súd v Branderburgu v Nemecku 21.1.2006 sp.zn. 7U/17/2006, kde okrem iného konštatoval, že: „ poplatky za vydanie náhradnej kreditnej karty, vystavenie kvitancie v predpísanej pozemkovo knižnej forme, skúmanie a preverovanie pomerov a upomienky sú neprijateľné.“ Súd posúdil poplatok za upomienky zasielané spotrebiteľovi za nárok, ktorý je neprijateľný, v tomto prípade je daný zrejmy vlastný ekonomický záujem žalobcu. Dojednaná výška nákladov predstavuje sankciu za nesplnenie dlhu, ide o neprimerane vysoké plnenie a žalobca sa prostredníctvom takéhoto zmluvného dojednaní snaží obísť prípadnú požiadavku presne vyčíslit' náklady na vymáhanie pohľadávky. Žalobca súdu prvej inštancie nepreukázal ani výšku nákladov, ktoré mu v súvislosti s upomienkami skutočne vznikli. Zmluva o spotrebiteľskom úvere je formulárová zmluva, ktorej obsah žalovaný nemal možnosť ovplyvniť. Za daných okolností je dôvodné zamietnutie žaloby v časti nad rámec priznanej istiny a úroku z omeškania.

10. Neprimerane vysoká v zmluve je aj výška úrokovej sadzby v zmluve 32,29 % ročne, nakoľko v rozhodnom období banky poskytovali obdobné úvery za oveľa nižšiu úrokovú sadzbu, a to 7,90 % pri úveroch so splatnosťou do jedného roka a 11,92 % pri úveroch splatných v rozpätí 1 - 5 rokov, teda výška úrokovej sadzby uvedená v zmluve v rozsahu je nepochybne v rozpore s dobrými mravmi. Zo zmluvy tiež nevyplýva, že by bola posudzovaná schopnosť dlžníka, žalovaného, splácať úver, nie sú v nej uvedené žiadne údaje o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Navyše žalobca ani nepreukázal, že došlo k platnému zosplateniu úveru, súdu o tom listinné dôkazy nepredložil, jediné čo predložil spolu so žalobou bola uzavretá zmluva, všeobecné podmienky poskytnutia spotrebiteľského úveru (nepodpísané žalovaným) a výpis z Obchodného registra, v ktorom je zapísaný. Ani platobná históriu, ani výzvy na zaplatenie, ani upomienky, ani oznámenie o zosplatení úveru súdu predložené neboli. Pokiaľ ide ale o skutkové tvrdenia, tie, ako už je vyššie uvedené, tie vzhľadom na ich nepopretie žalovaným, súd považoval za nesporné.

11. S poukazom na vyššie uvedené dôvody súd prvej inštancie dospel k záveru, platí fikcia o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Žalobcovi boli priznané z prisúdenej istiny aj úroky z omeškania, na ktoré má nárok podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a to odo 21.12.2016, keďže v tomto období žalovaný s plnením peňažného záväzku v omeškaní bol, opak v konaní netvrdil.

12. O trovách konania súd rozhodol podľa 255 ods.2 a 262 ods.1 C.s.p. tak, že vzhľadom na pomer úspechu strán sporu v konaní ani jednej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal.

13. Proti výroku I. rozsudku, ktorým súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 165,98 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 21.12.2016 do zaplataenia, a proti závislému výroku o trovách konania podal prostredníctvom právneho zástupcu žalovaný odvolanie včas. Odvolanie právne odôvodnil ust. § 365 odsek 1 písm. h) C.s.p., rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil tak, že vo zvyšnej časti žaobný návrh zamietne a prizná žalovanému právo na náhradu trov konania podľa pomeru úspechu. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania. Za nesprávne právne posúdenie žalovaný považuje, že konajúci súd neposudzoval premlčanie žalobcom uplatneného nároku ex offio s poukazom na ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka a tiež, že súd nevyhodnotil ex offio zmluvu o úvere ako absolútne neplatný právny úkon. Podľa bodu 15 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru sa strany dohodli, že neuhradením ktorejkoľvek dohodnutej splátky riadne a včas po dobu dlhšiu ako 4 mesiace stáva sa celý dlh splatným. Vzhľadom na omeškание žalovaného sa stal celý dlh splatným dňa 27.12.2016. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobný návrh bola doručený až 30.12.2019. Keďže dlh sa stal splatným dňa 27.12.2016, premlčacia doba začala plynúť dňa 28.12.2016 a uplynula 28.12.2019, keďže žalobný návrh bol doručený konajúcemu súdu až 30.12.2019, žalobcom uplatnený návrh je premlčaný v celom rozsahu.

14. Podľa názoru žalovaného je však zmluva o úvere neplatným právny úkonom a aj z tohto dôvodu je pohľadávka žalobcu premlčaná v celom rozsahu. Ročná úroková sadzba vo výške 32,29 % je v rozpore s dobrými mravmi. Podľa priemerných úrokových mier z úverov poskytnutých v eurách rezidentom eurozóny (stav a nové obchody) pre spotrebiteľské a ostatné úvery zo splatnosťou do 1 roka v mesiaci 3/2016 bola vo výške 6,08 %. Keďže úroková sadzba vo výške 32,29 % prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu o viac ako 100 %, ide o neprimeranú úrokovú sadzbu, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečítať dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. Zmluva zároveň obsahuje nesprávny údaj o RPMN, do ktorého nebol zahrnutý zmluvný úrok a poplatok za expresné spracovanie úveru vo výške 100 eur. Poplatok za expresné spracovanie a tiež zmluvná pokuta predstavujú neprijateľné zmluvné podmienky.

15. S poukazom na prekročenie najvyššej prípustnej výšky odplaty, úrokovú sadzbu v rozpore s dobrými mravmi, nesprávny údaj o RPMN v neprospech spotrebiteľa, hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010, neprijateľné zmluvné podmienky (administratívny poplatok a zmluvná pokuta) žalovaný zastáva názor, že takúto zmluvu o úvere je potrebné vyhodnotiť ako absolútne neplatný právny úkon. V prípade neplatného právneho úkonu sa zmluva o úvere zrušuje od počiatku ex tunc a zmluvné strany sú povinné vysporiadať sa v zmysle zásad o vydaní bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalovaný vznáša námietku premlčania žalobcom uplatneného nároku, nakoľko dvojročná subjektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia uplynula dňa 22.03.2018 a trojročná objektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia uplynula 22.03.2019.

16. K podanému odvolaniu sa vyjadril žalobca. Žalobca sa nestotožnil s názorom žalovaného, že nárok je premlčaný. Zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 22.3.2016 sa stala splatná dňa 27.12.2016. Žalobca svoj nárok uplatnil na súde prvej inštancie dňa 27.12.2019. Navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny.

17. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu tak, že vo zvyšnej časti žalobu zamietne a prizná žalovanému nárok na náhradu trov konania.

18. Žalobca v podanom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedol, že zotrváva na všetkých doterajších podaniach a podanom odvolaní (odvolanie žalobcom v konaní sp.zn. 8Co/55/2020 nebolo podané, pozn. odvolacieho súdu). Navrhol, aby odvolací súd rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 19Csp/49/2019 zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

19. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

20. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, avšak zo zistených skutočností nebol vyvodенý správny právny záver.

21. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

22. Podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

23. Podľa ustanovenia § 39a Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon urobený fyzickou osobou nepodnikateľom, pri ktorom niekto zneužije tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky druhej strany a dá sa sebe alebo inému sľúbiť alebo poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere.

24. Podľa ustanovenia § 41 Občianskeho zákonníka, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

25. Podľa ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa ods. 6 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

26. Podľa ust. § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

27. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie postupoval správne pokiaľ právny vzťah založený Zmluvou o úvere medzi žalovaným a žalobcom vyhodnotil ako vzťah spotrebiteľský. Spotrebiteľský charakter sporu nebol žalobcom v konečnom dôsledku spochybnený. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

28. Na kategóriu dobrých mravov treba osobitný dôraz klásť pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v

podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

29. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi bol obsiahnutý i v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa ustanovenia § 4 ods. 8 tohto právneho predpisu predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so zžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže prívodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lesť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

30. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t. j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, dopredu neobmedzeného okruhu okolností. Pri posudzovaní, či konanie účastníka občianskoprávneho vzťahu je v súlade či v rozpore s dobrými mravmi, zákon výslovne neurčuje z akých hľadísk má súd vychádzať. Rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky pre použitie ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka je vždy potrebné urobiť po starostlivej úvahe, v rámci ktorej musia byť zvážené všetky rozhodujúce okolnosti.

31. Pri dojednaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutých finančných prostriedkov a ktorý svoje voľné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch, často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v tejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané a až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k úrokovým sadzbám uplatňovanými bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu, sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. V zmluve dohodnutý úrok vo výške 32,29 % ročne viac ako 5-násobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu vo výške 6,08 % (odvolací súd vychádzal z úrokovej sadzby zverejňovanej NBS Slovenska pre nové obchody za obdobie 3/2016, súd prvej inštancie vychádzal z úrokovej sadzby vo výške 7,90 % zverejnenú NBS Slovenska v časti stav úverov za obdobie 3/2016, pozn. odvolacieho súdu) uplatňovanú bankami pri poskytovaní obdobných úverov ako to správne zistil prvoinštančný súd. V zmluve dohodnutá úroková miera teda podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, a preto záver o neplatnosti iba dojednania o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Platí to o to viac, ak samotný prvoinštančný súd konštatuje, že pri takejto dohode je možné hovoriť o úžere.

32. Podľa ust. § 41 Občianskeho zákonníka, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu. Tam, kde sa dôvod neplatnosti vzťahuje na celý právny úkon, je právny úkon neplatný v celom rozsahu. Otázkou možnosti a nemožnosti oddelenia právneho úkonu treba posudzovať z hľadiska povahy a obsahu celého právneho úkonu a nie len z hľadiska oddeľovanej časti. Zmluvu pokiaľ ide o jej zákonom určené pojmové znaky, treba chápať ako neoddeliteľný celok. V danom prípade síce bolo možné oddeliť časť zmluvy o úvere, ktorá v sebe obsahovala dohodu o výške úrokov od samotnej zmluvy, avšak jej obsah tvorí neoddeliteľný celok vo vzťahu k dojednaniu o výške úrokov. Navyše pri neprimeranom dojednaní úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru je možné hovoriť o občianskoprávnej úžere, ktorá žiadnu právnu ochranu nepožíva. Neprimeraná odplata za úver ohrozuje najmä sociálne slabšie obyvateľstvo a úverový právny úkon za takéto neprimerané protiplnenie je ťažko možné podrobiť moderácii. Takéto úverové praktiky z celospoločenského hľadiska sú nebezpečné v súvislosti s neprimeraným úverovým zaťažením obyvateľstva. Občianskoprávna úžera spôsobuje neplatnosť právneho úkonu v celom rozsahu pre rozpor s dobrými mravmi, pretože sa poskytuje úver pri nadvláde veriteľa za úžernú cenu úveru.

33. V čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere dňa 22.03.2016 Občiansky zákonník v ust. § 39a upravený úžerou. V zmysle tohto ustanovenia za neplatný sa považoval právny úkon urobený fyzickou osobou, nepodnikateľom, pri ktorom niekto zneužije tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky druhej strany a dá sa alebo inému sľúbiť alebo poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere. Vychádzajúc z uvedeného s úžerou je spojená absolútna neplatnosť právneho úkonu, teda v danom prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 22.03.2016.

34. Dôsledkom absolútnej neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere je vznik povinnosti žalovanej vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatného právneho úkonu v zmysle zásad uvedených v ust. § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Právo na vydanie bezdôvodného obohatenia podlieha premlčaniu. Podľa ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo. V prejednávanej veci nebolo ničím preukázané, aby na strane žalovanej došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu, a preto pri posúdení premlčania je potrebné vychádzať z trojročnej objektívnej premlčacej doby. K vzniku bezdôvodného obohatenia došlo po podpise zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 22.03.2016, kedy bez zbytočného odkladu bola žalovanej poskytnutá suma 800,- eur. Žaloba vo veci samej bola podaná dňa 27.12.2019 po uplynutí troch rokov.

35. Podľa ust. § 54a Občianskeho zákonníka v znení platnom a účinnom od 5.12.2018, premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

36. Vychádzajúc z uvedeného a v súlade s ust. § 54a Občianskeho zákonníka odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 388 C.s.p. rozsudok vo výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 165,98 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 21.12.2016 do zaplataenia zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

37. Zároveň úspešnej žalovanej bola priznaná náhrada trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1,2 a § 396 ods. 1, 2 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie..

38. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 C.s.p. v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).